

Tynkarz

712303

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Tynkarz zajmuje się nakładaniem warstw tynkarskich (wapiennych, cementowych, żywicznych, alabastrowych) oraz nakładaniem tynków suchych (np. płyt gipsowych) na ściany i stropy budowli.

Elementarną umiejętnością tynkarza jest samodzielne sporządzenie zapraw tynkarskich. Musi znać rodzaje składników (kruszyw, piasku, wapna, cementu, gipsu, barwników) z których wytwarza zaprawy i reguły ich dozowania (proporcje objętościowo - wagowe), zwłaszcza przy zaprawach na bazie żywic. Różne podłoża, jak np. kamień czy cegła, wymagają przygotowania innych zapraw, które będą się z nimi najlepiej wiązały. Także kolejne warstwy tynku lub tzw. warstwy podkładowe i warstwy szlachetne (np. tynki cyklinowane) trzeba sporządzić według odrębnych receptur. Do wytworzenia zapraw używa się różnych maszyn - mieszarek (kielichowych, korytkowych, betoniarek). Tynkarz musi więc znać się na ich obsłudze i konserwacji. Dzisiaj używa się przede wszystkim gotowych, wytworzonych fabrycznie zapraw. Ale wciąż tynkarz ma doskonale orientować się w cechach różnych zapraw i recepturach ich sporządzania. Inaczej bowiem nie będzie umiał dobrać właściwych zapraw i uzyskać pożądanych efektów.

Przed przystąpieniem do nakładania warstw tynku trzeba замуrować różne otwory w ścianach i stropach (np. pozostałe po założeniu instalacji elektrycznych). Następnie tynkarz mocuje listwy lub wykonuje z zaprawy pasy, wyznaczające powierzchnię i krawędzie tynku (kąty i grubość). Czasem musi umocować na ścianach i stropach sztuczne podłoże pod tynk - z siatek metalowych lub mat trzcinowych. W wypadku obiektów remontowanych jego zadaniem jest zabicie starych warstw tynku.

Tynkarz nakłada warstwę tynku ręcznie lub przy użyciu maszyn - tzw. końcówek tynkarskich i zacieraczek. Nakładając tynk ręcznie robotnik posługuje się kielnią, packą i tzw. łatą tynkarską, którą zaciera, czyli rozprowadza i wyrównuje tynk na powierzchni ściany lub stropu. Mechaniczne nakładanie tynku polega na narzucaniu zaprawy z końcówki przewodu pompy, która pod działaniem sprężonego powietrza tłoczy zaprawę. Tak nałożony tynk trzeba wyrównać, wykorzystując zacieraczkę mechaniczną. Tynkarz obsługujący te urządzenia musi znać się na zasadach ich konserwacji, np. odnaleźć i usunąć zatory w przewodach tłoczących tynk lub wymienić tarcze w zacieraczkach mechanicznych.

W wypadku nakładania dwu lub trzech warstw tynku trzeba bezbłędnie określić czas, gdy jedna warstwa tynku już związała się z podłożem i można przystąpić do nakładania kolejnej warstwy. Wpływ na to mają rodzaj zaprawy, charakter podłoża oraz temperatura otoczenia. W zawodzie tym rzetelna wiedza niezbędna jest na każdym etapie pracy.

Tynkarz kończy swoją pracę dopiero w chwili, gdy ma całkowitą pewność, że powierzchnia tynku jest maksymalnie wyrównana (istnieją normy gładkości tynków). Rozcierając tynk wielokrotnie dokonuje pomiarów przy użyciu pionu i łaty tynkarskiej.

Sprawdza grubość i kąty powierzchni tynku, wyznaczone przez listwy lub pasy tynkarskie.

Do zadań tynkarza należy również obsadzenie w powierzchni tynkowanej ściany lub stropu krutek wentylacyjnych, różnych haków itp. elementów.

Najwyższy pułap umiejętności tynkarskich to nakładanie tynku na wypukłe lub wklęsłe formy architektoniczne, zwłaszcza w obiektach zabytkowych, np. na sklepienia krzyżowe czy kasetony, oraz wykonywanie tynków ciągnionych (gzymsów). Wtedy ostateczne wykończenie powierzchni tynku wymaga często dodatkowej obróbki - gładzenia, filcowania lub cyklinowania. Najwyższych umiejętności wymaga też przygotowanie, ułożenie oraz oszlifowanie i wypolerowanie tynku alabastrowego.

Przy pracach remontowych tynkarz często sam ustawia lub nawet wykonuje rusztowanie oraz montuje wciągarki do transportu materiałów i narzędzi.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Miejszem pracy tynkarza jest plac budowy lub remontowany obiekt. Często wykonuje on swoje czynności stojąc na pomostach rusztowań. W zawodzie tym, jak innych zawodach budowlanych, np. murarza czy cieśli, ryzyko upadku z wysokości jest zawsze - nawet przy ścisłym przestrzeganiu przepisów bhp - dość znaczne. Tynkarza obowiązują specjalistyczne badania, dopuszczające do pracy na wysokościach. Tynkarz narażony jest również na urazy od ostrych i wystających przedmiotów. Codzienna styczność z wapnem, cementem, barwnikami stwarza zagrożenie powstawania różnych uczuleń, chorób skóry i oczu.

warunki społeczne

Na większych budowach tynkarze pracują w zespołach, jednak każdy z nich wykonuje i rozlicza się ze swojego wycinka pracy (zatynkowanych powierzchni ścian i stropów).

warunki organizacyjne

Majster lub tynkarz o wyższych kwalifikacjach czuwa nad jakością przygotowywanych zapraw tynkarskich oraz ocenia wykonane tynki (ich związanie z podłożem i stopień wyrównania). Gdy tynkarz pracuje samodzielnie, np. przy drobnych pracach remontowych czy naprawie tynków, bierze odpowiedzialność za fachowe wykonanie swoich zadań. Wadliwe przygotowanie zapraw lub niedokładne nałożenie tynku sprawia, że musi on swoją pracę wykonać jeszcze raz.

Wymagania psychologiczne

Wykonywanie zawodu tynkarza wymaga dużej cierpliwości - nakładanie i zwłaszcza rozprowadzanie (tzw. zacieranie tynków) to czynności wybitnie monotonne. Tynkarz musi również być uczulony na dokładność swojej pracy - złe przygotowanie zaprawy mści się odpadaniem tynku, wszelkie nierówności powierzchni tynków też są wyraźnie widoczne. Tynkarz pracujący przy remontach obiektów zabytkowych lub na budowie luksusowych gmachów, np. nakładający tynk na formy dekoracyjne, musi mieć znaczną zręczność rąk i dobre dotykowe wyczucie faktury (często jego zadaniem jest

także polerowanie tynków). W zawodzie tym przydaje się dobra umiejętność rozróżniania barw - jednym z zadań tynkarza jest wszak przygotowanie tynków kolorowych czy tylko dobranie właściwego koloru gotowych zapraw. Tynkarz pracuje często na rusztowaniach, zatem absolutnie nie może mieć lęku wysokości. Praca na budowie wymaga od wszystkich robotników uwagi i dobrego refleksu. Rozwinięcie i utrwalenie tych cech chroni ich przed wielu wypadkami. Wreszcie pożądanym jest pewien stopień odwagi, gotowość do udzielenia pomocy w niebezpiecznej sytuacji kolegom.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Tynkarz większość swoich czynności wykonuje stojąc, często w niewygodnych pozycjach, np. gdy tynkuje stropy. Dobra kondycja fizyczna i odporność na wysiłek są do wykonywania tego zawodu niezbędne. Tynkarz, jak inni robotnicy budowlani, może wykonywać swój zawód dopiero po uzyskaniu pozytywnego rezultatu specjalistycznych badań lekarskich, sprawdzających m.in. jego lęk przed wysokością, refleks, wzrok czy słuch (wiele zagrożeń można najpierw usłyszeć).

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Prostsze prace tynkarskie mogą wykonywać osoby, które zawód opanowały na drodze praktycznego przyuczenia. Pracodawcy nie stawiają wtedy żadnych warunków formalnych, nawet ukończenia szkoły gimnazjalnej, istotne są tylko rzeczywiste umiejętności.

Pełne wykształcenie w tym zawodzie, umożliwiające wykonywanie bardziej skomplikowanych prac (jak np. nakładanie tynków alabastrowych), można uzyskać w zasadniczych szkołach zawodowych. Zasadnicze szkoły zawodowe z klasami kształcącymi w zawodzie tynkarza dostępne są w całym kraju.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Przed tynkarzem rysują się dość ograniczone szanse awansu zawodowego. Najlepsi mogą przystąpić do egzaminów czeladniczych i mistrzowskich. Dobry tynkarz, mający rzetelną wiedzę oraz sprawdzone umiejętności, jest zawsze pracownikiem poszukiwanym i dość wysoko opłacanym.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Umiejętności niezbędne w tym zawodzie można opanować w późniejszym wieku. Wydaje się jednak, że wyrobienie odpowiednich nawyków manualnych i zdobycie praktyki jest trudniejsze dla osób powyżej 40 - 45 lat.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- murarz
- posadzkarz

- sztukator

Polecana literatura

Taryfikator kwalifikacyjne robotników budowlanych, część I

Ministerstwo Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, Warszawa 1973, s. 190-196